Työehdot-osasto/Koskinen

22.5.2018

Eduskunnan puolustusvaliokunta
PuV@eduskunta.fi

Kuulemistilaisuutenne 23.5.2018

HE 202/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle siviilitiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi
HE 203/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sotilastiedustelusta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry lausuu pyydettynä lausuntona kunnioittavasti, että esitettyjen lainsäädäntömuutosten osalta tulee huomioida jo kattava työelämän tietosuojaa ja yksityisyydensuojaa koskeva lainsäädäntö. Näiden velvoitetahona on toki työnantaja eikä viranomainen, mutta työelämän osalta on katsottu vakiintuneesti olevan toimivat pelisäännöt, joiden tulkinnasta on muodostunut vakiintunut oikeuskäytäntö. Työnantajan oikeutta suorittaa myös viranomaistoimisesti turvallisuusselvityksiä on myös erillissääntelyä, samoin kuin esimerkiksi lasten kanssa työskentelevien osalta. Myös tietoyhteiskuntakaaressa on säännöksiä työelämään liittyen. Näiden säännösten tulkinnasta on muodostunut vakiintunut tulkintakäytäntö, mikä seikka tulee huomioida työelämän osalta. Työmarkkinaosapuolet ovat yhteisesti kolmikantaisesti todenneet ko. säännösten toimivuuden.

Esityksissä annetaan nykyistä laajempia päättämisoikeuksia ja toimintamahdollisuuksia eri esimerkiksi suojelupoliisin organisaatiossa. Tältä osin on tärkeää, että esityksessä olevat valvontakeinot ja –resurssit lainmukaisen toiminnan varmistamiseksi ovat riittävän tehokkaat ja toimivat. Kaikki ehdotetut toimenpiteet perusteineen tulee olla jälkikäteen selvitettävissä ja todennettavissa kaikilta osin, mikäli toimien lain mukaisuutta joudutaan arvioimaan jälkikäteen. Ylimmillä valvontaviranomaisilla tulee olla mahdollisuus saada kattavasti tietoa yksityiskohtaisempien selvitysprosessien käynnistämiseksi tarvittaessa.

Tiedustelua kuten työelämän lainsäädäntöäkin koskevan tietosuojalainsäädännön ensi sijaisena periaatteena tulee myös olla ns. vähemmän puuttumisen periaate. Tämä tarkoittaa ensisijaisesti vähemmän yksityisyyttä loukkaavien toimien käyttämistä ja esitettyjen toimenpiteiden käyttämistä ainoastaan tilanteissa, jolloin vähemmän yksityisyyttä koskevien toimien käyttäminen ei ole mahdollista.

Tiedusteluoikeuksien laajentaminen ei saa johtaa normaalin kansalaistoiminnan kyseenalaistamiseen tavalla, joka heikentää

demokraattista vuorokeskustelua yhteiskunnallisista asioista. Esityksessä on säädetty edellytyksenä tiedustelumenetelmien käyttämiselle mm. kansanvaltaista yhteiskuntajärjestystä uhkaava toiminta, jonka laajuus ja sisältö on jossakin määrin tulkintakysymys.

Ehdotettujen lakiesitysten toimivuutta tulee seurata ja arvioida niiden toimivuutta erittäin tarkasti, koska kyseiset säännökset puuttuvat keskeisiltä osin kansalaisten perusoikeuksiin. Mikäli lakiesitysten osalta todetaan väärinkäytöksiä tai tulkintaepäselvyyksiä tulee ko. säännöksiä muuttaa mahdollisimman pikaisesti.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Lisätiedot päälakimies Timo Koskinen
timo.koskinen@sak.fi
puh. 040 731 2387